

N:o 14.

Ank. till Riksd. kansli den 21 febr. 1887, kl. 10 f. m.

Utlåtande angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel.

(1:a U. A.)

I afseende å riksstatens andra hufvudtitel, omfattande anslagen till *justitiedepartementet*, hafva vid innevarande riksdag ifrågakommit de förändringar, som här nedan omförmälas:

Ordinarie anslag.

1:o. Beträffande dessa anslag har Kongl. Maj:t ej föreslagit annan förändring än att, för jemnande af hufvudtitelns slutsumma, förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., för närvarande uppgående till 64,079 kronor, måtte höjas med 33 kronor; och får utskottet hemställa,

att samtliga ordinarie anslag under denna hufvudtitel må fastställas till enahanda belopp, som vid nästlidne års riksdag bestämdes; dock att anslaget till »skrifmaterialier och expenser, ved m. m.» må få till beloppet jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan blifva erforderligt.

Extra anslag.

Såsom extra anslag under denna hufvudtitel för år 1888 har Kongl. Maj:t föreslagit beviljande af nedan omförmälda belopp.

2:o. Till *arfvoden åt krigshofrättens ordförande och tre militära ledamöter* har Kongl. Maj:t äskat enahanda belopp, 5,000 kronor, som under en följd af år blifvit anvisadt. *Angående krigshofrätten.*
[2.]

Beträffande krigshofrätten och detta anslag till densamma hafva till utskottet hänvisats två inom Andra Kammaren väckta motioner, dels af herr *A. Hedin* (n:o 130), i hvilken föreslagits, att Riksdagen *antingen* icke måtte bevilja ifrågavarande anslag å 5,000 kronor *eller ock*, derest denna åtgärd icke nu skulle finnas lämplig, bevilja anslaget, men vid anmälan derom tillkännagifva, att Riksdagen förväntade, att Kongl. Maj:t antingen för nästa riksdag framlade förslag till krigshofrättens ombildning till en af blott lagfarne ledamöter bestående domstol eller vidtoge sådana åtgärder, att krigshofrätten kunde indragas under år 1888, dels af herr *O. Erickson* (n:o 67), som hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes för kommande riksdag framlägga förslag till indragning af krigshofrätten och öfverlemnande till allmän öfverdomstol af de mål och ärenden, hvilka nu tillhörde krigshofrättens handläggning.

Redan vid 1840—1841 och 1856—1858 årens riksdagar gjorde riksens ständer i underdåniga skrifvelser framställning, att Kongl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke, till besparing af statens medel och borttagande af en specialdomstol, krigshofrätten kunde indragas. Samtliga myndigheter, som med anledning af dessa framställningar i frågan hördes, utom kongl. göta hofrätt, afstyrkte emellertid den föreslagna indragningen. Sedermera hafva vid 1868, 1869, 1873 och 1881 årens riksdagar af enskilda motionärer förslaget återupptagits, men motionerna hafva icke föranledt åtgärd från riksdagens sida, hufvudsakligen af skäl, att man ville afbida lösningen af frågan om försvarsväsendets omorganisation. Med anledning af alla dessa framställningar lät emellertid Kongl. Maj:t år 1881 inom kongl. justitiedepartementet utarbete ett förslag, innehållande väsentligen att svea hofrätt skulle vara krigshofrätt, sammansatt, då krigshofrättsmål förekomme, af presidenten såsom ordförande, två ledamöter å den division, dit målet hörde, samt två militära ledamöter. Förslaget, åtföljdt af motiv, remitterades till svea hofrätt, krigshofrätten och

högsta domstolen. Utskottet, som tagit del af de utlåtanden dessa myndigheter afgifvit i ärendet, har funnit anmärkningar mot förslaget framställda ur militärisk, juridisk och ekonomisk synpunkt. Genom förslaget ansåges manstukten komma att förslappas, då domstolens civila ledamöter, som utgjorde flertalet, icke skulle bedöma en förseelse så strängt, som nödigt vore för krigstuktens bevarande. Till men för disciplinen kunde möjligen den omständighet, att officerare skulle komma att dömas af en utaf öfvervägande antal civila ledamöter sammansatt domstol, då underbefäl och manskap fortfarande skulle i första hand dömas af företrädesvis militära ledamöter, väcka föreställning om bristande likhet inför lagen. Rättvisan vore mera betryggad derigenom att i domstolen sute en civil ledamot, krigshofrättsrådet, som i en följd af år sysselsatt sig med uteslutande krigshofrättsmål, än genom tre civila ledamöter, då en af dem, presidenten, vore upptagen af en mängd andra göromål och två ombyttes för nästan hvarje krigshofrättsmål och derigenom icke kunde hinna förvärfva nödig erfarenhet i sådana måls bedömande. — Ur ekonomisk synpunkt vore förslaget icke heller lyckligt, emedan krigshofrättsmålens öfverförande på svea hofrätt skulle ytterligare öka dess arbetsbörda, som sedan länge varit så stor, att en sjetten division måst på besparingsmedel inrättas. Förslaget skulle således påskynda det påtänkta uppsättandet på ordinarie stat af en sjetten division, hvilket medförde stora kostnader. Dessutom skulle krigshofrättsrådet, sekreteraren och krigsfiskalen, som egde kongl. fullmakt å sina tjänster, komma att uppbära sina löner från allmänna indragningsstaten, samt särskildt anslag till föreslagna två militära ledamöter i domstolen i alla fall erfordras.

Till statsrådsprotokollet den 29 december 1882, bilagdt kongl. propositionen angående statsverkets tillstånd och behof till 1883 års riksdag, anförde herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet, att han, på grund af de isynnerhet ur militärisk synpunkt framställda betänkligheterna mot förslaget, ansåge sig icke böra göra någon hemställan om dess framläggande för Riksdagen. Frågan om krigshofrättens omorganisation eller indragning borde dock enligt departementschefens mening icke anses derigenom hafva förfallit. Fastmer syntes, sedan ofvan omförmälda förslag utarbetades, en utsigt till frågans lösning hafva trädt i dagen, som då ej i lika hög grad förefans. Derest det utarbetade förslaget till ny härordning blefve af Kongl. Maj:t och Riksdag godkänt, skulle befälet, särskildt det högre, blifva så koncentreradt på bestämda förläggningssorter, att inga svårigheter borde möta att inom hvarje militärdistrikt anordna en krigsrätt

så sammansatt, att den kunde såsom första instans upptaga och afdöma åtal mot officerare. Med anledning af dessa utsigter till frågans lösning borde de civila embetena och tjänsterna inom krigshofrätten tillsättas endast på förordnanden, samt likaledes i de nya förordnanden, som utfärdades för militärledamöter i krigshofrätten och deras suppleanter, uttrycklig föreskrift göras, att förordnandet skulle upphöra äfven före utgången af de tre år, för hvilka det eljes gälde, derest krigshofrätten komme att indragas. Hvad departementschefen sålunda hemställt blef af Kongl. Maj:t godkänt.

Det af statsrådet och chefen för justitiedepartementet i hans anförande åsyftade förslag till ny härordning vann visserligen ej Riksdagens bifall. Frågan om krigshofrätten torde likväl ej stå i ett sådant samband med försvarsfrågan att icke, oberoende af denna senare, förslag i fråga om krigshofrätten kan vara att af Kongl. Maj:t förvänta. Af det ofvanstående torde emellertid framgå, att beträffande krigshofrättens ifrågasatta indragning eller ombildning flera olika, afsevärda synpunkter äro att beakta; och utskottet har ej funnit sig kunna tillstyrka Riksdagen att nu hos Kongl. Maj:t göra någon framställning i detta ämne.

På grund häraf och då det begärda extra anslaget synes oundgängligen behöfligt, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, med afslag å herrar A. Hedins och O. Ericksons förevarande motioner, till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och tre militära ledamöter för år 1888 anvisa ett extra anslag af 5,000 kronor.

3:o. Till bestridande af kostnaderna för nya lagberedningen har Kongl. Maj:t jemväl för nästkommande år äskat ett extra anslag af 40,000 kronor, och får utskottet hemställa,

Angående anslag till nya lagberedningen.

[3.]

att ett extra anslag af 40,000 kronor må för år 1888 för nya lagberedningen anvisas.

4:o. Till understöd åt förbättringskolonien vid Hall har Kongl. Maj:t föreslagit, att ett belopp af 15,000 kronor må för nästkommande år å extra stat anvisas.

Angående understöd åt förbättringskolonien vid Hall.

[4.]

För hvardera af åren 1884, 1885, 1886 och 1887 har enahanda belopp af Riksdagen beviljats till förräntande och amortering af den skuld, föreningen till minne af Konung Oskar I och Drottning Josefina måst ikläda sig för erforderliga anordningar vid sin å egendomen Hall inrättade uppfostringsanstalt för i brott eller gröfre vanart hemfallen ungdom.

Enligt hvad af det den kongl. propositionen angående statsverkets tillstånd och behof bilagda statsrådsprotokollet den 12 januari innevarande år inhemtas, utgjorde kolonien Halls skulder den 1 juli 1885 106,914 kronor 45 öre och den 1 juli 1886 96,603 kronor 84 öre. Af det utaf Riksdagen för år 1886 anvisade anslag, 15,000 kronor, hafva 10,093 kronor 27 öre blifvit använda till kapitalafbetalning och återstoden 4,906 kronor 73 öre till räntor. Likasom för nästföregående två räkenskapsår har jemväl för det sistförflutna en af Kongl. Maj:t utsedd revisor, bruksegaren E. G. Boström, deltagit i granskningen af koloniens räkenskaper och förvaltning. Af den afgifna revisionsberättelsen framgår bland annat, att årskostnaden för hvarje elev minskats från 310 kronor 32 öre, som den gjorde 1884—1885, till 307 kronor 70 öre, samt att jordegendomen lemnat en något större afkastning än under närmast föregående år, eller 7,240 kronor 97 öre.

Den 30 juni 1886 utgjorde elevantalet 150, hvaraf 54 från Stockholms stad och 96 från 19 särskilda län.

Departementschefen har vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat, att kolonien fortfarande vore i behof af bidrag från det allmännas sida så väl för fortsatt årlig afbetalning af föreningens skuld enligt därför antagen amorteringsplan som äfven på det koloniens samhällsnyttiga verksamhet må kunna fortgå utan rubbning i de för densamma och dess uppehållande nu gällande, hittills såsom ändamålsenliga befunna grunder, samt att detta behof blifvit af så väl fängvårdsstyrelsen som Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län vitsordadt.

Enligt hvad infortrad redovisning öfver fängvårdsanstalternas besparingskassemedel för räkenskapsåret 1 oktober 1884—1 oktober 1885 (se Bil. Litt. C.) utvisar, har kolonien under nämnda år från dessa medel, jemlikt kongl. brefven den 18 januari 1884 och den 9 januari 1885, erhållit i bidrag för 53,783 underhållsdagar à 50 öre 26,891 kronor 50 öre.

Utskottet hemställer alltså på de i statsrådsprotokollet anförda skäl,

att till understöd åt förbättringskolonien vid Hall ett extra anslag af 15,000 kronor må för år 1888 anvisas.

5:o. Slutligen har Kongl. Maj:t till *ersättning för ett af statskontoret förskottsvis utbetaladt belopp* äskat ett extra anslag af 5,000 kronor.

Angående ersättning för förskott.

[5.]

Detta belopp har, enligt hvad af det den kongl. propositionen angående statsverkets tillstånd och behof bilagda statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementens ärenden den 12 januari innevarande år inhemtas, förskottsvis utbetalts till bestridande af en del af kostnaden för utarbetande af den af Riksdagen i skrifvelse den 13 maj 1884 begärda statistiska utredning med hänsyn till en mer eller mindre utvidgad politisk rösträtt.

Utskottet hemställer,

att, i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning, till ersättning för ett af statskontoret förskottsvis utbetaladt belopp 5,000 kronor må å extra stat för år 1888 anvisas.

6:o. I en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 166) har herr A. Nilsson föreslagit, att Riksdagen för sin del måtte besluta, att *Östra Göinge och Villands härads domsaga* skulle delas i tvenne, sålunda, att Östra Göinge härad blefve en domsaga och Villands härad en domsaga, samt att Riksdagen måtte bevilja ett anslag till häradshöfdingelön å 4,500 kronor eller det belopp, som kunde befinnas erforderligt för domsagans delning.

Angående delning af Östra Göinge och Villands härads domsaga.

Utskottet, som från kongl. justitiedepartementet begärt upplysning om i hvilket läge den, enligt hvad motionen utvisar, redan förut väckta frågan befunne sig, har dervid inhemtat: att tvenne särskilda af S. J. Nilsson i Ousby och riksdagsmannen Anders Nilsson m. fl. till Kongl. Maj:t inkomna underdåniga ansökningar om delning af Östra Göinge och Villands härads domsaga i tvenne domsagor under den 2 december 1886 blifvit remitterade till Kongl. Maj:ts och rikets hofrätt öfver Skåne och Blekinge att, efter vederbörandes hörande, med underdånigt utlåtande inkomma.

Då frågan om delning af berörda domsaga sålunda redan blifvit

väckt och ännu är beroende på Kongl. Maj:ts pröfning, hemställer
utskottet,

att herr A. Nilssons förevarande motion icke må
till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 februari 1887.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Bil. litt. A.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1887 års riksstat anslår:		
Anvisning i kontant.		
Kronor.	ö.	
17,000	—	Departementschefen .....
35,800	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli .....
6,000	—	Departementschefens ombud för tillsyn öfver skrifter allmängörande, <i>förslagsanslag</i> ..
162,700	—	Högsta domstolen .....
18,800	—	Justitiekanslersexpeditionen .....
134,000	—	Nedre justitierevisionen .....
588,454	—	Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat .....
510,021	—	Göta hofrätt med derunder lydande justitiestat .....
208,713	—	Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med derunder lydande justitiestat .....
11,100	—	Krigshofrätten .....
55,000	—	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> .....
1,784,500	—	Fängvården:
	—	Fängvårdsstyrelsen .....
	—	Fångars vård och underhåll:
	—	<i>Bestämmt anslag</i> .....
	—	<i>Förslagsanslag</i> .....
	—	Ålderstillägg för en del vid fångvårdsstyrelsen och fångvården anstälde embets- och
	—	Vård och underhåll af läns- och kronohäkten, <i>reservationsanslag</i> .....
84,000	—	Ersättning åt personer, menigheter och allmänna inrättningar för dem genom nya
12,000	—	Medikolegala besigtningar, <i>förslagsanslag</i> .....
18,000	—	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....
100,000	—	Ersättning åt domare, vittnen och parter, <i>förslagsanslag</i> .....
64,079	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp .....
	—	<i>Tillkommer</i> för jemnande af hufvudtitelns slutsumma .....
4,500	—	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....
S:a	3,814,667	—

Justitie-

Vitt. A.

riksstatens andra hufvudtitel.

	Förslag till blifvande riksstat:	
	Anvisning i kontant.	
	Kronor.	ö.
		17,000
		35,800
		6,000
		162,700
		18,800
		134,000
		588,454
		510,021
		208,713
		11,100
		55,000
	59,500: —	
	488,800: —	
	1,161,200: —	
	1,650,000: —	
tjenstemän, förslagsanslag	45,000: —	
	30,000: —	
		1,784,500
strafflagens införande frångångna bötesandelar, förslagsanslag		84,000
		12,000
		18,000
		100,000
	64,079: —	
	33: —	
		64,112
		4,500
	Summa	3,814,700

Bil. litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
andra hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
Justitiedepartementet.		
Till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och tre militäre ledamöter	5,000	—
För nya lagberedningen	40,000	—
Till understöd åt förbättringskolonien vid Hall	15,000	—
» statskontoret: ersättning för ett förskottsvis utbetaldt belopp	5,000	—
Summa	65,000	—

*Bil. Litt. C.***Redovisning öfver fångvårdsanstalternas besparingskassemedel
för år 1885**

(det sista år, för hvilket fullständigt afslutade räkenskaper finnas).

Debet.

Behållning den 1 januari 1885 ..... 337,505: 79.

Inkomster:

Andel i arbetsinkomsten vid läns- och kronocellfängelserna	21,819: 70.	
Räntemedel	17,698: 15.	
Arbetsförtjenst, dels förverkad, dels tillhörande afidne fångar, m. m.	2,800: 57.	42,318: 42.
	<hr/>	Summa kronor 379,824: 21.

Kredit.*Utgifter:*

Bidrag till kolonien Hall:

Återstoden af det genom kongl. brefvet den 25 juli

1884 beviljade byggnadsbidrag 10,000: —

Underhållsafgift för elever jemlikt

kongl. brefven den 18 januari

Transport 10,000: —

	Transport 10,000: —	
	1884 och den 9 januari 1885, för tiden från och med den $\frac{1}{10}$ 1884 till den $\frac{1}{10}$ 1885 eller för 53,783 underhållsdagar å 0,50	26,891: 50. 36,891: 50.
Understöd och belöningar åt frigifne m. m. ...	8,781: 54.	45,673: 04.
Behållning den 31 december 1885		334,151: 17.
		<u>Summa kronor 379,824: 21.</u>